

Nodgemensamma fortbildningsdagar

Läsåret 24/25

-Kvalitet och reflektion i vår bildningsmiljö -

Kära kollegor!

Vi vill börja med det viktigaste, att rikta ett varmt **TACK** till er alla som möjliggjort att vi under tre tillfällen har kunnat samlas över skol- och yrkesgränser!

När vi planerade för dessa dagar hade vi förhoppningar kring att detta skulle bli bra och vara av värde. Nu ser vi att de förhoppningarna har överträffats med råge och det tack vare ert engagemang, generösa delande av erfarenheter, er nyfikenhet och öppenhet.

Vi vågar påstå att vi gemensamt har varit med och skapat något unikt, där vi låtit våra praktiska färdigheter möta forskningsperspektivet och på så vis vävt samman praktik och teori.

Vi tror och hoppas att dessa sammankomster bidragit till att vi alla känner att vi har ett utökat kollegium, med nya kontakter för att bygga fortsatta samarbeten, so keep on dejting!

Återigen stort tack! // Projektgrupp VÄGEN

Bakgrund och syfte

Folkhögskolan är en unik utbildningsform där hela skolan, det vill säga vi alla tillsammans, är viktiga för att skapa den särskilda studiemiljö som stödjer, utmanar och utvecklar våra deltagare till att ta viktiga steg i livet. Därför är det av stor betydelse att vi ibland stannar upp och funderar på vad som skapar den kvalitet som vi eftersträvar och vad vi tycker kännetecknar den kvaliteten oavsett vilken del av folkhögskolan det gäller.

Fortbildningsdagarnas utgångspunkt var att folkhögskolan är en plats där alla medarbetare oavsett arbetsuppgift är med och skapar bildningsmiljön.

Vår ambition var att genom de tre fortbildningsdagarna möjliggöra ovanstående och dessutom skapa flera tillfällen till att träffa kollegor på ett sätt som leder till nya kontakter och nya perspektiv.

Fortbildningsdagarna hade främst två syften:

- Att undersöka och ta makten över kvalitetsbegreppet och arbeta med vad som kan ses som god praxis i folkhögskolans bildningsmiljö.
- Att skapa goda förutsättningar för kollegiala möten och därigenom främja och stärka kollegial samverkan mellan skolorna och skolornas yrkesgrupper.

Våra tre fortbildningstillfällen

Vid varje träff har en av skolorna stått som värd för sammankomsten och inledningsvis presenterat sin skola och synliggjort skolans deltagare och kursutbud.

Vi har medvetet arbetat för att skapa utrymme för att våra skolors medarbetare ska kunna mötas och har bland annat arbetat i tvärgrupper och ätit lunch i mixade grupper över skolgränserna.

Fortbildningsdagarna har genomförts i samarbete med tre forskare från Linköpings universitet, Filippa Millenberg, Johanna Mufic och Ambika Hansell Ek. De har varit med i planeringen och delar av genomförandet vid vår första och tredje träff.

Fortbildningstillfälle 1, Vadstena 240925

Dagen på Vadstena fokuserade på att utforska vad kvalitet är. Vi ställde oss frågan: "Vad betyder kvalitet för oss på folkhögskolan?" Till stöd för att förstå kvalitetsbegreppet bidrog forskarna med teoretiska inslag och utifrån det samtalade vi i mindre tvärgrupper och definierade kvalitetsbegreppet kopplat till vår yrkesvardag. Från den här dagen fick vi med oss att engagemang och nyfikenhet är två viktiga delar i vår syn på kvalitet och bildningsmiljö.

Några citat från dagen:

"Vi är så många olika yrken. Idag har vi fått insyn i våra olika roller och ta del av varandras vardag"

"Över folkhögskolegränserna stannade vi idag inte bara vid värdeord. Idag tog vi det vidare och började konkretisera. En bra workshop-metod"

"Vi har olika perspektiv och olika roller, men vi har samma kärna och samma mål. Vi driver framåt med deltagarna i fokus"

"Bildningsmiljö, det ordet tar jag med mig idag. Vi vill vara en plats för gemenskap och formar den tillsammans med våra deltagare."

Utdrag från minnesanteckningar från dagen:

Forskarna: Vad är god praxis på folkhögskolan?

- Det kan formuleras som att hantera det oväntade, möta och relatera till en bredd av människor, leda i process.
- Vi ser också handlingskraft, kompetens och delad erfarenhet och kunskap.

Forskarna såg ett stort intresse och högt engagemang för frågorna under dagen. “Varför har vi valt just nyfikenhet och engagemang som begrepp? Jo, för att frågorna ägs av er som sitter inne på kompetensen.”

För att kunna ta oss an dagens innehåll startade vi upp dagen med att lära känna varandra genom speed-dating.

Fortbildningstillfälle 2, Valla 241119

Utifrån det första fortbildningstillfället på Vadstena folkhögskola fortsatte vi vårt kollegiala lärande med att dela in oss i yrkesgrupper. Genom ett case med “Fiktive Kalle” försökte varje grupp att få tag i hur de bemöter det oväntade i form av olika utmaningar i sin yrkesvardag. Vidare funderade vi gemensamt över vad som utgör kvalitet och god praxis i hanterandet av dessa utmaningar och på vilket vis det i sig bidrar till en god bildningsmiljö. Vi utgick från att diskutera utmaningen i nuläge till önskat läge och hur vi på bästa sätt kan tänkas ta oss dit.

På Valla fortsatte vi även att lära känna varandra, denna gång genom att upprätta kollegiala kontaktannonser. Det i syfte att närma oss varandra ytterligare och bli mer tillgängliga för varandra.

Efter workshopen ombads samtliga medverkande att göra en skriftlig reflektion kring vad de tre fortbildningsdagarna har gett dem och vad de önskar att framtida fortbildningar ska innehålla.

Citat från dagen:

“Möta kollegor, lyfta blicken, komma ut min skolas bubbla & göra bubblan större tillsammans med andra folkhögskolor”

“Dels har dagarna varit viktiga för att förstå vad folkhögskola är och vilka värden de har för samhället i stort. Och därifrån förstå hur jag framåt kan arbeta för att utveckla kvalitén på min arbetsplats. Väldigt värdefullt att dela erfarenheter med andra som jobbar inom samma arbetskategori.”

”Att ämnesspecifika (till större delen) lag får diskutera hur vi tänker och nätverkandet skulle kunna se ut.”

”Arbeta för att fhsk ska synas utåt och att allmänhet och politiker förstår att vi är viktiga.”

Skolornas rektorer Carina Boman, Lisa Flogell och Lottie Brissle, samt Peter Frejhagen från Östergötlands bildningsförbund avslutade dagen med att blicka framåt och delade med sig av sina tankar om vilka möjligheter som finns för fortsatta samverkan kring exempelvis fortbildningsdagar.

Det här fick vi med oss från de tre tillfällena

Nedan presenteras en sammanfattning vad våra medverkande kollegor samt projektgruppen anser att denna fortbildningsinsats á tre tillfällen bidragit med och på vilket sätt de varit värdefulla.

Kollegornas reflektion

De flesta medverkande har uttryckt stor uppskattning för möjligheten att träffa kollegor från andra folkhögskolor och över att få delta i samtal och reflektioner. Här är några centrala teman som framkommit i svaren:

1. Gemenskap och nätverkande: Många medarbetare lyfter fram värdet i att bygga relationer och nätverk med kollegor från andra skolor. Detta har gett en känsla av samhörighet och tillhörighet, vilket har stärkts genom möten både inom och mellan olika yrkesgrupper.

2. Nytt av olika perspektiv: De medverkande har ofta nämnt att de fått nya insikter genom att diskutera gemensamma utmaningar och erfarenheter med kollegor från andra skolor. Detta har gett dem nya sätt att tänka och arbeta, vilket i många fall lett till förändringsarbete och idéer som kan tillämpas på deras egna skolor.

3. Reflektion och utveckling: Det har också varit en viktig del av processen att få tid och utrymme för reflektion. Genom att dela både styrkor och utmaningar har de medverkande blivit mer medvetna om sina egna arbetsmetoder och fått inspiration till att förbättra sitt arbete ytterligare.

4. Möten mellan olika folkhögskolor: Medverkande uppskattade möjligheten att få se och förstå hur olika folkhögskolor arbetar och att få ta del av deras kursutbud och miljöer. Detta gav nya idéer och insikter som kan bidra till utvecklingen av den egna skolan.

Slutsats:

Sammanfattningsvis framhåller de flesta medverkande att dessa tillfällen varit värdefulla för att bygga gemenskap, få nya perspektiv, reflektera över sitt eget arbete och nätverka med kollegor från andra folkhögskolor. Många ser detta som en chans till personlig och professionell utveckling.

Projektgruppens reflektion

1. Stärkt samverkan och gemenskap:

- Ökat samarbete mellan skolor och kollegor.
- Minskade avstånd – både fysiska och mentala – mellan skolorna/yrkesgrupperna.
- Känslan av att bli starkare tillsammans har ökat och det har skapats en “vi-identitet”.
- Uppstart av nätverk och en gemensam kontaktplattform.

2. Gemensamt lärande och professionell utveckling:

- Fördjupad förståelse för begrepp som kvalitet och reflektion.

- Reflektion är ett bra verktyg för att synliggöra både styrkor och utvecklingsområden i praktiken.
- Ökad självmedvetenhet – att se sig själv som en reflekterande praktiker med professionellt omdöme.

3. Gemensam bildningsmiljö:

- Ökad förståelse för den gemensamma praktiken, oavsett yrkesroll.
- Insikten om att alla bidrar till bildningsmiljön och dess unika kvalitet.
- Vi har använt ett nedifrån-och-upp-perspektiv (bottom-up) som metod och förhållningssätt.

4. Förankring och framtidsbygge:

- Fortbildningsdagarna har gett en starkare förankring av Projekt Vägen bland kollegor.
- Introduktion av "Östgötamodellen" som framtidsvision.
- Inbjudan till fler folkhögskolor och samverkan med Östergötlands bildningsförbund.
- Grundläggande arbete för att projektets idéer ska leva vidare även efter avslut.

Forskarnas reflektion

Utforskande av god praxis och kvalitetsbegreppet i folkhögskolans bildningsmiljö:

I detta projekt har vi tre forskare gemensamt deltagit i planeringen och genomförandet av två konkreta tillfällen där vi tillsammans med medarbetare på folkhögskolor har utforskat frågan:

Vad är kvalitet i god praxis – utan att använda själva begreppet "kvalitet"?

Vi har utgått från frågor som:

- När väcks vår nyfikenhet och vårt engagemang i vardagsarbetet?
- Vad värderar vi som viktigt och meningsfullt i det vi uppfattar som god praxis?
- Hur kan vi bibehålla det vi uppfattar som god praxis i vår utbildningsmiljö?
- Vad blir kvalitet när vi utgår från ett *bottom-up*-perspektiv?

Ett alternativ till standardiserad kvalitetslogik:

Detta arbete har varit både givande och betydelsefullt. Det bidrar till den pågående kvalitetsdiskursen, som ofta präglas av en logik där *kvalitet definieras uppifrån*, av exempelvis policymakare, ofta i form av checklistor och mätbara indikatorer. Vår ansats har i stället utgått från professionellas egna erfarenheter och språk.

Vi upptäckte att det i detta gemensamma arbete växte fram en *annan logik* – en där komplexitet erkänns, och där det ses som centralt att kunna stå i osäkerhet, reflektera och fatta kloka beslut i oväntade situationer.

God praxis – bortom det mätbara:

Ett återkommande tema i våra samtal var hur god praxis i folkhögskolans bildningsmiljö kännetecknas av:

- Förmågan att hantera det oväntade
- Förmågan att möta och relatera till en mångfald av människor
- Förmågan att leda i processer snarare än att följa givna mallar

Detta sätt att se på kvalitet knyter an till begrepp som **reflektion**, **professionellt omdöme** och **fronesis** – det praktiska förnuftet, förmågan att fatta kloka beslut i komplexa och oförutsägbara situationer.

Som Biesta och Bornemark betonar innebär arbete med människor ofta att befinna sig i ovisshet. Det gäller särskilt inom mellanmännsliga yrken som de som finns i folkhögskolan som bildningsmiljö. Men hur mäts det? Går det ens att översätta det till något mätbart?

Medarbetarnas röster om kvalitet:

Under våra arbetspass arbetade vi också med frågor som:

- Vad betyder kvalitet för dig i din arbetsvardag på folkhögskola?
- Vilka ord och berättelser använder du för att fånga det?
- Hur vill du – utifrån lokala förutsättningar, folkbildningens idéer och pedagogiska övertygelser – använda begreppet kvalitet?

Trots att medarbetarna hade olika roller och uppgifter i bildningsmiljön upptäckte vi gemensamt en påtaglig samsyn kring vad som utgör god kvalitet i god praxis på folkhögskola. Ett sådant exempel är att vikten av att i stunden kunna orientera sig, relatera, fatta beslut och skapa mening tillsammans med andra, trots osäkerhet och oväntade förlopp.

Projektgruppens avslutande tankar om framtiden:

För att fortsätta arbetet framåt vill vi uppmana alla att hålla liv i kontakterna och hålla diskussionerna levande med kollegor, såväl lokalt som över skolgränserna. Fortsätta med de nätverk som finns men utveckla gärna flera, exempelvis för ämneslärare och kök.

Inom Projektet VÄGEN arbetar vi vidare med att utveckla samverkan med fokus på idén om en "Östgötamodell". Vi hoppas på att ytterligare en fortbildningsdag genomförs i höst och då i samverkan med Östergötlands bildningsförbund och även tillsammans med övriga östgötska folkhögskolor.